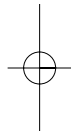
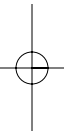
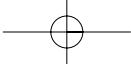

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies op hoofdlijnen
van 6 juli 2000
over het voorontwerp decreet
intergemeentelijke samenwerking

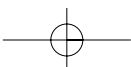
2000 | 22

D/2000/7080/A22

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2000 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31

Inleiding

Op 3 juli 2000 ontving de MiNa-Raad vanwege de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport een vraag om advies over het “Voorontwerp van decreet intergemeentelijke samenwerking”. De adviestermijn bedroeg de minimumtermijn van 10 werkdagen. De Raad stelt vast dat dit een wel erg korte termijn is voor een belangrijk decreet waarbij maatschappelijke terugkoppeling wenselijk is. Het argument voor de spoedprocedure is dat de Vlaamse regering het decreet voor de installatie van de nieuwe gemeenteraden op 1 januari 2001 alsnog in voege wil laten treden. Dit is een valabele doelstelling, maar geen valabel argument voor een spoedprocedure voor het maatschappelijk overleg omdat de voorbereiding van het voorontwerp decreet maanden heeft aangesleept.

Het ABVV en de UNIZO onthouden zich bij dit advies. Gezien de gevolgde procedure bleek het voor hen onmogelijk binnen de gestelde termijn (formeel 3 dagen) over dergelijk belangrijk dossier met verregaande maatschappelijke en personeelsimplicaties tot een gedragen standpuntvoorbereiding te komen. Het ABVV en de UNIZO betreuren dit sterk.

Omwille van deze korte termijn kan de Raad slechts een advies op hoofdlijnen formuleren en heeft hij niet de tijd gehad om het voorontwerp decreet in detail te behandelen. De Raad merkt wel op dat de structuur en de inhoud van het ontwerp vaak verwarrend zijn (bijv. de onoverzichtelijke opsomming van artikelen die van toepassing zijn op de projectverenigingen in art. 3). Ook de Memorie van Toelichting bevat een aantal foutieve verwijzingen naar vroegere versies van het decreet.

De Raad sluit niet uit dat hij later op het jaar nog grondiger op het voorontwerp decreet wil ingaan om nog een advies uit te brengen tegen het parlementair debat in het najaar.

4 | MiNa-Raad, zitting 6 juli 2000

De MiNa-Raad heeft reeds geruime tijd interesse laten blijken voor dit voorontwerp van decreet. In eerste instantie richtte de voorzitter van de MiNa-Raad op 18 november 1999 een schrijven aan de bevoegde minister. In dit schrijven stelde de voorzitter vast dat de aanpassing van het decreet opgenomen was in het Vlaams regeerakkoord. Hij wees erop dat intercommunales actief zijn in diverse gebieden die met het milieubeleid te maken hebben (o.a. intercommunales in de drinkwatersector, de afvalverwerking en de energie-sector). Dergelijke intercommunales hebben een grote betekenis voor het leefmilieu. Verder deelde de voorzitter mee dat de MiNa-Raad meent dat artikel 4, §2, 1° van het Decreet van 29 april 1991 over de MiNa-Raad¹ van toepassing is op de decreetswijziging betreffende intercommunales.

Die vraag heeft de MiNa-Raad later ook herhaald in een tweetal adviezen aan de Vlaamse regering². Met zijn schrijven van 8 februari 2000 liet de minister weten dat hij niet zou nalaten de MiNa-Raad te gepasten tijde te raadplegen.

In tweede instantie heeft de Raad in het vroegere adviezen herhaaldelijk op de milieu-relevantie van het decreet op de intercommunales gewezen. Het ging daarbij zowel om inhoudelijke als bestuurlijke aspecten. Ter illustratie voegt de Raad in bijlage een overzicht met passages van de meest relevante fragmenten uit diverse adviezen. Dit overzicht is opgedeeld in verwijzingen die bestuurlijke en inhoudelijke aspecten benadrukken en verder is de indeling thematisch gestructureerd.

1) Dit artikel stelt dat de Raad om advies gevraagd dient te worden over de voorontwerpen van decreet die betrekking hebben op het leefmilieu of het natuurbehoud, met uitzondering van het begrotings-

decreet.
2) MINA-RAAD, Advies van 9 december 1999 over integratie van milieubeleid van provincies en gemeenten in Vlaanderen, Studie. Integratie van milieuaspecten in het beleid van provin-

cies en gemeenten, p.19/92.
MINA-RAAD, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, afl. 1999/28, p.54/54.

Advies op hoofdlijnen

[1] **Invullen van de opdracht.** De doelstellingen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moeten helder, duidelijk en controleerbaar zijn. De doelstellingen moeten waar nodig ten dienste staan van het milieubeleid, en het milieu in het algemeen. De MiNa-Raad vindt het belangrijk dat een intercommunale of intergemeentelijke samenwerkingsvorm een goede dienstverlening biedt (bijv. inzake afvalbeheer, water- en elektriciteitsdistributie, ...).

De Raad vindt de onderlinge samenhang van wat de gemeenten intergemeentelijk willen behandelen (art. 3, b) en de gevraagde grondige motivering voor de oprichting van een intercommunale (art. 16) heel belangrijk.

Om die onderlinge samenhang te evalueren moeten criteria ontwikkeld worden. In de geest van die onderlinge samenhang vindt de Raad het overigens logisch dat de eventuele winst (inclusief de uitgekeerde dividenden) die een intercommunale maakt hetzij door de intercommunale, hetzij door de deelnemende besturen binnen de doelstellingen van de intercommunale geïnvesteerd wordt.

De grondige motivering vormt in dat verband een goed aangrijpingspunt om de integratie van milieu in de doelstellingen af te dwingen. Van milieu-intercommunales verwacht de Raad dat zij waar nodig een voortrekkersrol zouden vervullen in de uitvoering van het milieubeleid. Ze moeten daarbij het principe van milieu-efficiëntie nastreven en dus zowel ecologische, sociale als economische doelstellingen respecteren.

Het toetsingskader voor de motiveringsnota kan zijn na te gaan of het afsplitsen van gemeentelijke taken (bevoegdheden) bijdraagt tot de principes van goed beleid, in casu voor milieu. De toezichthoudende overheid dient daaraan in haar opdracht van algemeen toezicht (art. 17) bijzondere aandacht te schenken.

- [2] **Gemeentelijke bevoegdheden niet uithollen.** De Raad vindt het cruciaal dat het voorontwerp zou vermelden dat de gemeentelijke bevoegdheden niet uitgehold mogen worden (bijv. in art. 2). De gemeenteraden mogen geen sturende instrumenten uit handen geven. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen alleen belast worden met uitvoerende en beleidsondersteunende taken. Omwille van die bezorgdheid stelt de Raad dat bijzonder restrictief moet omgegaan worden met de oprichting van opdrachthoudende verenigingen³.

De Raad stelt onder meer dat de milieudoelstellingen van een goedgekeurd gemeentelijk milieubeleidsplan hiërarchisch hoger staan dan de milieudoelstellingen van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

In dat verband merkt de Raad overigens op dat de beleidsplanning van een intercommunale niet strijdig mag zijn met de gemeentelijke plannen zoals de gemeentelijke milieubeleidsplannen. De procedure die de goedkeuring van een beleidsplan door de intercommunale voorafgaat moet dezelfde garanties van openbaarheid bieden als de gemeentelijke plannen en voorafgaand de instemming krijgen van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. In geval dit leidt tot fundamenteel verschillende adviezen en dito gemeenteraadsbeslissingen uit de verschillende deelnemende gemeenten, moet de intercommunale ofwel een gediversifieerd beleid voeren, ofwel moet de gemeente uit de intercommunale kunnen treden.

- [3] **Garanties voor democratische werking.** De MiNa-Raad stelt vast dat het voorontwerp van decreet een aantal stappen zet die de garanties voor democratische werking verhogen. Maar die stappen zijn alvast nog niet voldoende. De Raad vindt algemeen dat de transparantie en de controle die het decreet voorschrijft nog onvoldoende zijn (Dit slaat zowel op de besluitvorming als de financiële toestand. Bijv. door rekeningssectoren voor intercommunales met meervoudige doelstellingen). Inzake de controle verwijst de MiNa-Raad naar zijn eerder standpunt ter zake⁴.

3) Artikel 12: De deelnemende gemeenten bepalen de mate van hun bevoegdheidsoverdracht overeenkomstig de statutaire voorziene mogelijkheden.
opdrachthoudende vereniging : een samenwerkingsverband waaraan de deelnemende gemeenten één of meer duidelijk omschreven bevoegdheden met betrekking tot één of meer functioneel samenhangende beleidsdomeinen overdragen.

4) MINA-RAAD, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, afl. 1999/28, p.54/54. Zie ook bijlage: "Indien beheersovereenkomsten onvoldoende succesvol zouden blijken, kan de Vlaamse overheid ingrijpen via haar controlerecht op de intercommunales. De Raad acht het ook nodig dat in het kader van de in het Vlaams regeerakkoord aangekondigde grondige aanpassing van het

decreet op de intercommunales de bevoegdheden van de gewestelijke overheid tegenover de werkwijze van de drinkwaterintercommunales zouden uitgebreid worden. Wanneer deze werkwijze strijdig is met de wetten en decreten en hun uitvoeringsbesluiten of wanneer ze het algemeen belang schaadt, dient de gewestelijke overheid het mandaat te krijgen om ambtshalve in te grijpen."

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden dienen onderworpen te zijn aan dezelfde vormen van openbaarheid die gelden als voor gemeenten. Dit geldt onder andere zowel ten aanzien van inspraak, van advisering en van motivering ten aanzien van de adviezen, enz.

- [4] **Zuivere intercommunales en publiek private samenwerking.** De Raad is voorstander van het principe van zuivere intercommunales zoals in het voorontwerp decreet vooropgesteld wordt. De Raad meent immers dat de interesse van private partners in een intercommunale in de eerste plaats gebaseerd is op economische en niet op ecologische motieven. Indien private partners opgenomen worden in beheersstructuren van intergemeentelijke samenwerkingsvormen, is het voor de Raad de vraag welke principes, economische of ecologische, uiteindelijk van doorslaggevend belang zullen zijn bij het bepalen van het beleid. Daarnaast kan de aanwezigheid van private partners in beheersstructuren van intercommunales aanleiding geven tot monopolievorming, waardoor de keuzevrijheid van de samenwerkende gemeenten beperkt wordt. Bovendien kan de aanwezigheid van private partners de openbaarheid en transparantie van intergemeentelijke samenwerkingsvormen negatief beïnvloeden, onder meer omwille van bedrijfsgeheimen en concurrentiepositie ten opzichte van andere private rechtspersonen. Uiteraard kunnen deze zuivere intercommunales taken uitbesteden aan private rechtspersonen door middel van een openbare aanbesteding of het afleveren van concessies. Deze taken kunnen volgens de Raad slechts technisch-uitvoerende taken zijn en de uitbesteding moet onderworpen zijn aan de wetgeving op overheidsopdrachten.

Indien de wetgever er voor opteert om private partners uit de intercommunales te weren, dan moeten de sociale verworvenheden van het personeel gewaarborgd blijven en dient in redelijke overgangstermijnen voorzien te worden.

Als de noodzaak zich stelt om toch gemengde intercommunales met private partners in de intercommunale te kunnen oprichten, dan moet dat voor de Raad decretaal geregeld worden en aan voorwaarden onderworpen zijn:

- voor de MiNa-Raad is het essentieel dat de intercommunale democratisch beheerd wordt en dat er inspraak- en controlegaranties zijn, evenals voldoende transparantie inzake besluitvorming en financiën.
- de MiNa-Raad vindt het eveneens evident dat de overheid de intercommunale stuurt en derhalve de controle heeft over de beslissingen van de intercommunale.
- bovendien is de MiNa-Raad van oordeel dat bijkomende voorwaarden moeten opgelegd worden aan de werking van een intercommunale. Dit betekent bijvoorbeeld dat de uitbesteding van een opdracht binnen een intercommunale dient te gebeuren met respect voor de wetgeving op de overheidsopdrachten.
- en dit houdt ook in dat financiële overschotten van een intercommunale enkel mogelijk zijn indien deze overschotten gebruikt worden voor het realiseren van de doelstelling van de intercommunale.

De Raad vraagt ook dat dit Decreet een kader voorziet voor samenwerking tussen intercommunales o.a. voor gemeenschappelijke investeringsprojecten, met eerbiediging van dezelfde garanties als degene die de Raad hiervoor heeft opgesomd voor de afzonderlijke intercommunales zelf.

De Raad stipt aan dat tussen intercommunales en privaatrechterlijke rechtspersonen andere samenwerkingsverbanden tot stand kunnen komen. De Raad onderstreept hierbij het belang van publiek private samenwerking (PPS) om (milieu)problemen efficiënt op te kunnen lossen. Daarom vraagt de Raad dat op korte termijn een decreet inzake PPS wordt opgemaakt waarin de mogelijkheden en randvoorwaarden van PPS worden opgenomen. Dit decreet kan ook aangewend worden om mogelijke overgangsproblemen van gemengde naar zuivere intercommunales op te vangen.

- [5] **Een decreet bestuurlijk beleid voor andere samenwerkingsvormen.** De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden in het voorontwerp decreet opgevat als horizontale samenwerkingsverbanden. Dit biedt echter geen antwoord voor een aantal complexe problemen zoals verticale integratie van milieubeleid. Daarom is naast of zelfs boven dit decreet een Decreet “bestuurlijke samenwerking” nodig waar via diverse vormen van verticale samenwerkingsverbanden oplossingen worden geboden voor dergelijke problemen.

Dit nieuwe decreet dient aangegrepen te worden om een aantal scheefgegroeide situaties op te lossen. Daarvoor is het nodig dat gelijktijdig de kerntaken van de openbare besturen afgebakend worden. Daarnaast kunnen in dit decreet ook andere aspecten geregeld worden zoals het statuut van de milieu- en andere convenants. Mits een snelle uitwerking van dit decreet kan het nog als kader dienen bij de uitwerking van het gemeentelijk milieuconvenant dat moet ingaan vanaf 2002.

De MiNa-Raad vraagt dat dit decreet ook garanties biedt opdat belangenvermenging en “rechter en partij”-situaties worden vermeden. De toezichthoudende, de vergunningverlenende en de opdrachthoudende overheden moeten telkens andere instanties zijn.

Zolang een decreet “bestuurlijke samenwerking” niet is uitgewerkt en in voege is getreden, meent de Raad dat alle samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en andere openbare besturen van hogere niveaus in hun huidige vorm tijdelijk behouden moeten worden.

Aangezien de Raad zonder dit nieuwe kader geen nieuwe dynamiek ziet ontstaan, dringt hij er op aan dat het decreet >bestuurlijke samenwerking= binnen het jaar wordt uitgewerkt.

Net als bij de voorliggende adviesvraag is het Decreet van 29 april 1991 over de MiNa-Raad ook voor een decreet ‘bestuurlijke samenwerking’ van toepassing. Derhalve gaat de Raad er vanuit dat hij hierover om advies gevraagd zal worden.

Bijlage: Overzicht van relevante fragmenten uit adviezen van de MiNa-Raad aangaande de intergemeentelijke en intercommunale

Adviesfragmenten over bestuurlijke aspecten

Advies van 19 december 1994 inzake de Ontwerp-milieubeleidsvereenkomst papier

De intercommunales die instaan voor de inzameling van (papier)afval vormen een zeer belangrijke schakel in de papierketen. Deze doelgroep wordt echter maar minimaal betrokken in het actieplan.

Het selectief inzamelen van oud papier, indien dit gebeurt, is hoofdzakelijk een taak van de gemeenten en intercommunales en het succes ervan hangt af van de medewerking van de bevolking. De MiNa-Raad wijst er op dat de gemeenten of intercommunales niet betrokken zijn bij de Ontwerp-milieubeleidsvereenkomst en men kan zich afvragen of dit de realisatie van de ervan niet hypothekeert.

Advies van 19 januari 1995 omtrent het Ontwerp-uitvoeringsplan gft- en groenafval

Het zou ook beter zijn bij de voorstelling in het uitvoeringsplan van de fasering van de inzameling en verwerking van GFT-afval niet het provinciale niveau, maar het niveau van de intercommunales als basis te nemen. Op die manier wordt duidelijk welke intercommunales tijdig investeringen doen of plannen om het ingezameld GFT-afval te composteren.

Advies van 8 juli 1996 over het Ontwerp-milieubeleidsplan 1997-2001

Gemeenten en intercommunales. Sedert enkele decennia bestaan in Vlaanderen (zuivere of gemengde) intercommunales die milieutaken voor verschillende gemeenten gezamenlijk uitvoeren. Ze zijn meestal belast met opdrachten inzake het ophalen en verwerken van

vaste afvalstoffen. In de praktijk zijn vele van deze intercommunales vrij onafhankelijke instellingen die grotendeels ontsnappen aan de controle van de gemeentebesturen. Omdat het gemeentelijk milieubeleid de laatste jaren sterk aan belang wint, maar de gemeente niet altijd de middelen in handen heeft om dit beleid te voeren, ontstaan soms problemen.

De MiNa-Raad meent dat de gemeente haar visie op het milieubeleid, die o.a. kan worden vastgelegd in de gemeentelijke milieuplanning, moet (kunnen) laten doorwerken in het beleid van de intercommunale. Omgekeerd moet de gemeente steeds een democratische controle kunnen uitoefenen op de werking van een intercommunale. Daartoe moet de intercommunale o.a. al haar besluiten goed motiveren en overmaken aan de participerende gemeenten.

Advies van 18 maart 1997 over het Ontwerp Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 1997-2001

Wel dient een democratisch deficit vermeden te worden. Zelden koppelen gemeentelijke vertegenwoordigers binnen de intercommunales voldoende terug naar het gemeentebestuur. Hierdoor ontstaat een gebrekkige democratische controle. Op zijn minst zijn hier duidelijke spelregels nodig om de communicatie tussen gemeenten en intercommunales en tussen intercommunales en de provinciale en gewestelijke overheid te optimaliseren. De Raad wijst er wel op dat ook andere constructies kunnen leiden tot een democratisch deficit.

Advies van 9 december 1999 over integratie van milieubeleid van provincies en gemeenten in Vlaanderen

Intermediaire structuren dragen vermoedelijk niet bij tot integratie [van milieuoverwegingen in andere beleidstakken]. Alhoewel sommige intermediaire structuren tussen gemeenten, provincies en het gewest (intercommunales, streekplatformen,...) integratie als opzet hebben, voldoen ze niet altijd. Soms omvatten de taken van deze intermediaire structuren maar één beleidsveld, wat op zich hinderlijk kan zijn voor integratie. Aangezien er geen enkele procedure of verplichting tot integratie is opgelegd, vermoedt de Raad dat intermediaire structuren zelden bijdragen tot integratie. Bovendien gaan deze structuren een eigen relatieve autonomie ontwikkelen. Daardoor neemt de doorzichtigheid van deze structuren af. Deze structuren staan dikwijls ook niet open voor invloeden van buitenaf. Zo ontstaat een democratisch deficit. Dit bemoeilijkt niet alleen de verticale integratie maar ook alle andere vormen van integratie.

Dit neemt niet weg dat de MiNa-Raad wel de nood aan bepaalde intermediaire structuren erkent. Wat betreft de intercommunales wil de Raad gelet op hun relevantie voor het milieubeleid advies uitbrengen over de aanpassing van het decreet op de intercommunales die in het kader van het Vlaams regeerakkoord werd aangekondigd.

Intergemeentelijke milieu-initiatieven. Een andere mogelijke oplossing om het hoofd te bieden aan een overvraging van de milieudienst is het opzetten van intergemeentelijke milieu-initiatieven.

Met intergemeentelijke milieu-initiatieven bedoelt de MiNa-Raad evenwel niet de milieu-intercommunales of andere intermediaire structuren, maar wel samenwerkingsvormen tussen de gemeenten, al dan niet met participatie of waarbij de provincie een ondersteunende rol kan opnemen.

Intergemeentelijke milieu-initiatieven kunnen bijdragen tot de integratie van milieu-beleid tussen gemeenten en tot de interne en externe integratie van milieubeleid in de gemeente. Bovendien kunnen intergemeentelijke milieu-initiatieven ook een stimulans zijn om de inspanningen vol te houden of te versterken.

Een intergemeentelijk milieu-initiatief zou een integrerende actie kunnen zijn voor het volgende milieuconvenant. Bovendien biedt het ook kleine gemeenten de kans om deel te nemen. In het kader van een convenant is het ook nog een gemakkelijk controleerbaar element. Het convenant zou zo kunnen gebruikt worden als promotor van actie 136 van het MINA-plan2: "Een ontwerp van bestuursovereenkomst en handleiding voor geïntegreerd gebiedsgericht milieubeleid opmaken". Voor de begeleiding van dergelijke intergemeentelijk milieu-initiatieven kan een relatie worden gelegd met het provinciaal milieuconvenant.

Advies van 28 september 1999 over het voorontwerp van decreet inzake de opwekking en de distributie van elektriciteit

De intensiteit waarmee maatregelen zullen worden genomen, hangt echter voor een groot deel af van de intercommunales. Hiertoe moeten dan ook hun doelstellingen en de manier waarop hun rendement wordt bepaald, worden bijgesteld zodat hierdoor het rationeel energiegebruik wordt gestimuleerd.

Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid

De Raad acht het ook nodig dat in het kader van de in het Vlaams regeerakkoord aangekondigde grondige aanpassing van het decreet op de intercommunales de bevoegdheden van de gewestelijke overheid tegenover de werkwijze van de drinkwaterintercommunales zouden uitgebreid worden. Wanneer deze werkwijze strijdig is met de wetten en decreten en hun uitvoeringsbesluiten of wanneer ze het algemeen belang schaadt, dient de gewestelijke overheid het mandaat te krijgen om ambtshalve in te grijpen.

Adviesfragmenten over inhoudelijke aspecten

Thema Energie

Advies van 1 juli 1993 over het energiebeleid en het beleid inzake rationeel energiegebruik (reg) (1993/12)

Soms zal een beleidsoptie moeten worden gerealiseerd door het inzetten van milieu-beleidsvereenkomsten samen met andere instrumenten. Zo kan in een convenant met de intercommunales een REG-programma worden uitgewerkt waarin een aantal te bereiken doelstellingen worden afgesproken. Een zeer belangrijke vrees daarbij is dat met REG-convenants geen resultaat zal worden geboekt als niet terzelfder tijd een financieel mechanisme wordt uitgedacht dat intercommunales toelaat om geld te verdienen met energiebesparing. De Raad stelt vast dat zij tot nu toe enkel financieel baat hebben bij een toenemende verkoop van energie. Gezien deze situatie kunnen vraagtekens worden geplaatst bij de motivatie die zij zullen hebben om rationeel energiegebruik te promoten. De praktijk in de Verenigde Staten en Nederland bewijst dat een mechanisme voor de vergoeding van de distributiesector voor door haar verleende diensten inzake energiebesparing een zeer gewichtig middel is om het aanbodbeleid om te buigen in een beleid gericht op vraagvermindering.

Advies van 23 november 1993 over Agenda 21 - Elementen voor toepassing in Vlaanderen en België (1993/49)

Nu maken de intercommunales op elke kWh die ze verkopen, winst. Een tariefmechanisme dat winst ontkoppelt van het aantal verkochte kWh, moet toelaten dat de intercommunales beloond worden in plaats van nu gestraft, indien ze goede energie-efficiëntieprogramma's willen uitvoeren.

Advies van 14 september 1995 over de invoering van een (CO₂/) energieheffing

De intercommunales zullen veel meer inspanningen leveren op het gebied van REG, als er een financieel mechanisme wordt uitgedacht dat hen toelaat geld te verdienen met energiebesparing. Tot nu toe hebben de intercommunales enkel financieel baat bij een toenemende verkoop van energie. De invoering van een (CO₂/) energieheffing zou tot de perverse situatie leiden dat de overheid op het ene niveau belanghebbende is bij een zo groot mogelijk energieverbruik en op een ander niveau dit energieverbruik weer bestraft met een (CO₂/) energieheffing. De overheid zou meer inkomsten halen uit (CO₂/) energieheffingen, naarmate zij meer nalatig is inzake REG-beleid.

Met de introductie van een (CO₂/) energieheffing kan men op korte termijn een financieel mechanisme realiseren waarbij die intercommunales beloond worden die de beste prestatie leveren inzake REG. Dit mechanisme werkt als volgt. Naast de eindverbruiker laat men ook de intercommunales een heffing betalen. De opbrengst van de heffing vloeit

terug naar de intercommunales naarmate zij goed presteren op het vlak van REG-beleid (methoden om de prestaties van een gemeente of intercommunale te meten zijn in Nederland en de vs reeds met succes uitgetest). De intercommunales die slecht presteren zijn hun (CO₂/) energieheffing kwijt. De operatie is dus ook hier fiscaal neutraal. Wanneer gemeenten deelnemen aan een intercommunale die actief is op het vlak van REG, zal het dividend dat hen door de intercommunale wordt uitgekeerd hoger kunnen liggen.

Advies van 28 september 1999 over het voorontwerp van decreet inzake de opwekking en de distributie van elektriciteit

In het REG-decreet zou dienen opgenomen te worden hoe de intercommunales zullen worden gestimuleerd om deze doelstelling te halen. Zo zou kunnen voorzien worden in de mogelijkheid om financiële instrumenten in te zetten. De MiNa-Raad suggereert eventuele opbrengsten aan te wenden voor subsidiëring van bepaalde vraagbeperkende REG-maatregelen (premies voor energie-efficiënte apparaten, energieaudits, isolatiepremies, premies voor zonneboilers, relightingprojecten, ...).

Thema Water

Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid

De organisatie van de watervoorziening in Vlaanderen is momenteel in vele handen, en de aanpak is zeer verscheiden. Dit is nadelig voor het optimaliseren van het gebruik van duurzame drinkwaterbronnen en voor het rationeel watergebruik, waarop reeds eerder in dit advies werd ingegaan en dat onder andere via een gelijkvormige tariefstructuur en één globale, doorzichtige waterfactuur op korte termijn en via een reële weergave van de werkelijke kostprijs in de drinkwaterprijzen op lange termijn moet gerealiseerd worden.

STANDPUNT VEV bij par. 55

Het VEV beaamt dat de in de aanhef van dit punt vermelde doelstellingen moeten gehaald worden maar vindt dat dit ook haalbaar is met de huidige structuren.

De MiNa-Raad pleit voor een geleidelijke reorganisatie, in stappen, van de drinkwatersector. Dit betekent dat in een eerste fase het Vlaamse Gewest een efficiënt en sturend beleid gaat voeren. De Vlaamse overheid verzamelt vooreerst een aantal basisgegevens van de drinkwatersector op basis waarvan zij de nodige kennis over de sector kan ontwikkelen. Deze opdracht zou kunnen toevertrouwd worden aan een Vlaams onderzoeksinstituut dat verder ook instaat voor de wetenschappelijke fundering van het beleid.

Vervolgens vertrouwt zij de openbare drinkwatervoorziening op exclusieve wijze toe aan de watervoorzieningsmaatschappijen en sluit ze beheersovereenkomsten af met de watermaatschappijen. Deze beheersovereenkomsten dienen bepalingen te bevatten over

onder meer (1) de kostenstructuur, (2) de medewerking inzake de inning van de afvalwaterheffing, (3) één globale, doorzichtige waterfactuur, (4) de jaarlijkse facturatie, (5) zoeken naar mogelijke synergie tussen rioolwaterzuivering en watervoorziening, (6) maatregelen ter bevordering van rationeel watergebruik.

Tegelijkertijd met deze beheersovereenkomsten dient een onderzoek te worden gestart naar de kostenefficiëntie van waterproductie en waterdistributie door de verschillende beheerders, en om na te gaan of de scheiding van waterproductie en waterdistributie niet meer garantie kan bieden om bij prioriteit de meest duurzame drinkwaterbronnen te gebruiken.

Indien beheersovereenkomsten onvoldoende succesvol zouden blijken, kan de Vlaamse overheid ingrijpen via haar controlerecht op de intercommunales. De Raad acht het ook nodig dat in het kader van de in het Vlaams regeerakkoord aangekondigde grondige aanpassing van het decreet op de intercommunales de bevoegdheden van de gewestelijke overheid tegenover de werkwijze van de drinkwaterintercommunales zouden uitgebreid worden. Wanneer deze werkwijze strijdig is met de wetten en decreten en hun uitvoeringsbesluiten of wanneer ze het algemeen belang schaadt, dient de gewestelijke overheid het mandaat te krijgen om ambtshalve in te grijpen. In dit verband deelt de Raad ook mee dat hij advies wil uitbrengen over de aanpassing van het decreet op de intercommunales gelet op hun relevantie voor het milieubeleid.

In een volgende stap moet het Vlaamse gewest samenwerkingsverbanden mogelijk maken: samenwerking bijvoorbeeld tussen waterzuivering en watervoorziening of samenwerking tussen de drinkwatermaatschappijen onderling.

In een laatste stap kan nagegaan worden of het opportuun is om voor waterproductie en voor waterdistributie of eventueel zelfs voor beide samen een onafhankelijke overkoepelend coördinerend orgaan of één geïntegreerd bestuur op te richten om het beheer van de watervoorziening in Vlaanderen te regelen.